

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Turistide alkoholi ostumaht 2009. aastal

kokkuvõte

Tallinn
Mai 2010

Tellija: EV Põllumajandusministeerium

Vastutav täitja: Elmar Orro

Projektigrupi koosseis: Vilja Vähi, Pille Liivaaug

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 668 1242

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
Eesti väliskülastajate arv ja struktuur	6
Alkoholi aktsiisid Soomes, Rootsis ja Eestis ja nende mõju hindadele.....	9
Turistide poolt kaasa ostetud alkohol	12
Turistide eelistatud alkoholibrandid	19
Kokkuvõte.....	28

Sissejuhatus

Käesolev uuring on valminud EV Põllumajandusministeeriumi tellimusel.

Töö **eesmärgiks** on hinnata välisturistide poolt ostetud alkoholsete jookide mahtu ja ise-loomustada selle muutumist Eestis. Kooskõlastatult tellijaga olid töö ülesanneteks:

- leida kui suure osa moodustavad turistide kaasaostud alkoholi müügikäibest ja tarbimisest;
- kuidas on turistide alkoholsete jookide ostud ajas muutunud;
- millised on turistide poolt enamostetud alkoholsete jookide brändid.

Töös on kasutatud EKI poolt läbi viidud alkoholikaupluste vaatlusi ja juhatajate küsitluse tulemusi, Eesti Statistikaameti majutuste statistikat, tollistatistikat, aktsiisimaksude laekumise statistikat, EAS Turismiarengukeskuse infomaterjale, aga samuti SoRad-i (Rootsi Alkoholi ja Narkootikumide Sotsiaaluuringute Keskus), Soome Statistikaameti, THL-i (Soome Tervishoiu ja Heaolu Amet), Valvira (Soome Tervise ja Heaolu Järelevalve Büroo) ja TNS Gallup OY tehtud alkoholsete jookide tarbimise ja turistide alkoholi sisseveo uuringuid. EKI viis kaupluste küsitluse läbi 2009. aasta oktoobris 14-s Tallinna kesk- ja vanalinna ning sadama- piirkonna alkoholi- ja toidukaupluses intervjuude vormis.

Kokkuvõte

Käesolev uuring on kaheksas EKI-s sel teemal ühtse, aga täiustuva metoodika alusel tehtud analüüs. Uuringu eesmärgiks on selgitada täpsemalt välja kui suure osakaalu moodustab turistide alkoholitarbimine Eesti alkoholiturust. Turistid tarbivad Eesti alkoholiturust olulise osa, ligi veerandi. Antud uuring proovib hinnata turistide ostumahtusid kauplustes, laevades ja toitlustusasutustes ning vaatleb lähemalt suurimate välis turistidest tarbijate – soomlaste ja rootslaste alkoholitarbimist Eestis.

Eesti Statistikaameti andmetel külastas Eestit 2009. aastal 4,08 miljonit **väliskülastajat**, neist 59% olid pärit Soomest. Väliskülastajate arv vähenes 5000 inimese võrra ja jäi aastatagusega võrreldes praktiliselt samaks (-0,1%). Samal aastal majutati Eestis 1,38 mln turisti ning see arv vähenes aastaga 3,5%. Eestit külastanud majutatud turistide arv vähenes paljudest riikidest, sealhulgas Rootsist (-9,3%), Saksamaalt (-17,4%), Lätist (-15,0%), Norrast (-12,8%), Suurbritanniast (-29,8%), Leedust (-19,5%), Itaaliast (-23,1% ja USA-st (-15,8%). Majutuste arv kasvas aga soomlastel (3,2%) ja venelastel (14,6%). Soome Statistikaameti andmetel ööbib lisaks 16,5% Soome turistidest laevadel.

Tallinna vana- ja kesklinna kauplused näitasid turistide alkoholiostude vähenemist 2009. aastal võrreldes eelmise aastaga, enamus sadamapiirkonna kauplustest hindas ostude püsimist varasema aasta tasemel, osades see suurenes.

Suurema osa väliskülastajate poolt Eestist kaasa ostetud alkohoolsetest jookidest otsid endiselt soomlased ja ka rootslased. Soomes ja Rootsis on alkoholile kehtestatud väga suured aktsiisimaksud, mis muudavad alkoholi jaehinnad kõrgeks. Olenevalt tootegrupist võivad alkoholi jaemüügi hinnad olla kolm kuni viis korda kõrgemad kui Eestis. Seejuures tõsteti Soomes aktsiisimäärasid 2009. aastal kaks korda, mille tulemusel alkoholi hinnad kallinesid 6,2% (Eestis kallines alkohol 2009. aastal 5,5%). Kõrged hinnad, alkoholi piirangutega kättesaadavus (alkohol müügil vaid erikauplustes) ning samas väga tihe ja suhteliselt soodne laevavahendus on nendeks teguriteks, mis soodustavad eriti soomlaste kaubaturismi Tallinnasse. Tallinna kaupluste hinnangul on alkoholi ostvate turistide keskmised ostukogused kasvanud ja kasvanud on ka alkoholi müük turistidele kauplustes kokku. Eriti on kasvanud lahjemate alkohoolsete jookide – siidri, *long-drink*'i ja veini keskmised ostukogused turisti kohta. Samas kangema alkoholi ostukogused turisti kohta ei ole suurenenud, konjakil ja viskil on see isegi vähenenud. Kuigi 2009. aastal jäi välis turistidest arv samale tasemele 2009. aastaga, suurenes kaasaostetud alkoholi kogumaht. See oli tingitud Soome turistidest arvu suurenemisest (+4,8%) ning ostueesmärgiga turismi osatähtsuse kasvamisest (+6,6%).

Turistid otsid 2009. aastal alkoholi Eesti kauplustest kaasa 2,12 miljonit liitrit arvestatuna 100%-s alkoholisisalduses, mis on 14,0% enam kui 2008. aastal. Laevadelt otsid turistid alkoholi või tarbisid seal kokku 1,40 miljonit liitrit 100%-s alkoholisisalduses (+13,8%). Kuigi kahel viimasel aastal ei ole läbi viidud küsitlusi **välis turistidest alkoholitarbimisest toitlustusasutustes**, on EKI hinnangul selle maht **0,85 miljonit liitrit 100%-s alkoholisisalduses**.

Kokku tarbisid turistid Eestis alkoholi või ostsid seda kaasa 4,37 miljonit liitrit 100%-s alkoholis. Eesti elaniku alkoholitarbimise arvutamisel tuleb 2009. aasta siseturumüügist (17,18 mln liitrit) turistide osa 4,37 mln liitrit maha arvestada. Seega tarbivad välisturistid kokku 25,4% Eestis müüdavast legaalsest alkoholist.

Eestit külastanud välisriigi kodanik **kulutas keskmiselt alkoholiostudele 252 krooni**, mis moodustab 9,8% välisturisti kõikidest kulutustest. Sealhulgas kulutasid soomlased alkoholile keskmiselt 496 krooni, mis on 23,8% kogukuludest. Soomlaste suhteliselt kõrget alkoholikulutuste taset mõjutasid ühepäevaste kruisituristide kulud alkoholile, mis moodustasid nende kogukuludest 46,7%.

Uuringust selgus, et endiselt oli turistide poolt ostetuimaks **viinaks** AS Altia Eesti Saaremaa viin. Turistide seas jätkas suurt ostumenu odavam Laua Viin, mille populaarsus kasvas järsult 2008. aastal. Hästi osteti ka AS Liviko Viru Valget, kuid selle viina osatähtsus ostudest on viimastel aastatel aina vähenenud. **Konjakitest-brändidest** ostsid turistid Eestist kõige enam Larsenit, Remy Martini, Meukowit ja St Remy Napoleonit; populaarsust on kogunud jälle Belõi Aist. **Likööridest olid** turistide lemmikud juba mitmendat aastat AS Liviko Vana Tallinn ja marjaliköörid. Endiselt osteti sageli ka Jägermeisterit ja erinevaid Eesti ja imporditud koore- ning kohvilikööre. Turistide poolt ostetud **õlle** sortiment oli üsna väike - peamiselt osteti kaasa Saku Originaali ja A. Le Coq Premiumi, samuti Koffi ja Karjala õlut. A. Le Coq Premiumi ostsid välisturistid kaupluste hinnangul kaasa rohkem kui varasematel aastatel ja kaupluste hinnangul on see nüüd sama populaarne kui Saku Originaal. *Long drink*'idest osteti enam Sinebrychoffi ja Hartwalli, siidritest Upciderit ja Golden Cappi.

Lisaks EKI poolt kogutud andmetele kõrvutati käesolevas töös ka Soomes ja Rootsis läbi viidud uuringute tulemusi soomlaste ja rootslaste alkoholi tarbimise ja välismaalt kaasaostude kohta. Kuna alkoholi müüki ostjate sihtgruppide lõikes (näiteks turistidele) kusagil ametlikult ei registreerita, saab andmeid selle kohta koguda vaid küsitluste teel. Vastajate hinnangud jäävad alati ligikaudseteks ja subjektiivseteks ning need mõjutavad uuringu järeltulemust. Seetõttu tuleb turistide alkoholi kaasaostusid ja kohapeal tarbitud koguseid arvestada hinnanguliselt. Mida põhjalikumad ja mitmekesisemad on uuringud, seda adekvaatsemad on hinnangud. Toimiv koostöö erinevate riikide uurijate vahel võimaldab samuti meetodikaid täpsustada ja saada võrdlusvõimalusi oma uuringute tulemustele.